

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

РЕКУЛЬТИВАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ

Освітньо- професійна програма – бакалавр

Рівень вибіркової дисципліни: Дисципліни циклу професійної підготовки - варіативна навчальна дисципліна.

Оцінювання: поточне оцінювання – 2 модульних контролю; підсумковий контроль – залік.

Викладацький склад: Полторацька Вікторія Миколаївна, к.т.н., доцент кафедри екології та ОНС.

Обсяг: 3 кредита ECTS, 15 тижнів, 2 години на тиждень – аудиторні; 4 години на тиждень – самостійна робота.

Анотація. Навчальна дисципліна «Рекультивація земель» є складовою освітньо-професійної програми підготовки спеціальності 101 «Екологія». Рекультивація земель – одна з найактуальніших проблем сучасності, оскільки населення планети невпинно збільшується і потреби його зростають, а ресурси, і насамперед земля, придатна для будь-якого господарського використання, так само невпинно скорочуються. Рекультивація ґрунтів порушених внаслідок будівельної діяльності людини суттєво підвищить рівень екологічної безпеки в техногенно навантажених урбоекосистемах, надасть уникнути «місячних» ландшафтів, забезпечить атрактивність навколишнього середовища.

Курс складається з двох частин – науково-теоретичні основи рекультивації земель (предметом вивчення якого є типологія порушених земель, перспективність їх рекультивації, етапи і напрями рекультивації) та прикладна рекультивація земель (предмет вивчення – сутність та значення біологічної, лісової, сільськогосподарської, технічної рекультивації).

Мета дисципліни – є вивчення комплексу гірничотехнічних, інженерно-гідрологічних та еколого-біологічних заходів зі штучного відтворення ґрунтового та рослинного покривів, родючості та водно-фізичних та інших властивостей ґрунту на територіях з деградованим ландшафтом, забруднених токсичними речовинами, техногенним рельєфом, зміненими гідрогеологічними умовами, порушених гірничо-видобувною, хіміко-технологічною, будівельною діяльністю з метою максимально-можливої регенерації безпечного для здоров'я людей ландшафту придатного для господарського використання.

У результаті вивчення курсу студент повинен:

знати:

- класифікацію порушених земель;
- основні чинники порушення земель;
- принципи класифікації розкритих порід за екологічною придатністю для рекультивації;
- еколого-біологічні основи рекультивації;
- нормативно-правові основи рекультивації порушених земель;
- основні етапи рекультивації;
- способи проведення рекультивації порушених земель;
- досвід рекультивації земель в різних природних зонах України та інших держав;

вміти:

- визначати ступінь порушеності земель;
- розробляти проекти рекультивацій земель;
- організувати підготовчі роботи з рекультивації;
- розробляти комплекс заходів, спрямованих на підвищення продуктивності рекультивованих земель;
- підбирати і вирощувати фіторекультиванти;
- виконувати практичні завдання по рекультивації земель;
- обирати перспективні напрями рекультивації;
- вміти розробити заходи з рекультивації.

Змістовні модулі дисципліни:

Змістовний модуль 1: Суть і зміст рекультивації земель. Загальні поняття і терміни. Етапи і напрями рекультивації земель. Передумови наряду рекультивації земель. Порушення земель у процесі відкритих розробок родовищ корисних копалин. Класифікація порушених земель. Екологічні наслідки гірничих робіт та їх вплив на санітарно - гігієнічні та естетичні умови навколишнього середовища. Гірничотехнічна рекультивація земель.

Змістовний модуль 2:

Гірничо-планувальні роботи. Види, вимоги та механізація гірничо-планувальних робіт. Рекультивація залишкових кар'єрних виїмок. Суть і значення біологічної рекультивації земель. Особливості біологічної рекультивації земель під час підземної розробки родовищ. Сільськогосподарська рекультивація земель. Досвід рекультивації порушених земель на підприємствах вугільної промисловості.

Основна література

1. Панас Р.Н. Рекультивація земель / Навч. посібник – Львів, 2003.
2. Грунтознавство: Підручник / Д.Г. Тихоненко, М.О. Горін, В.В. Дегтярьов та ін.; за ред. Д.Г. Тихоненка, ред.-укладач М.О. Горін. – К.: Вища освіта. – С. 572-581: Ґрунти на рекультивованих землях.
3. Геологія з основами мінералогії // Колектив авторів / За ред. П.В. Заріцького, Д.Г. Тихоненка; ред.-укл. М.О. Горін. – Х.:Майдан, 2009. – 584 с.
4. Забалуев В.А. Фитоиндикация плодородия вскрышных горных пород в процессе их биологического освоения // Вісник Дніпропетровського

державного аграрного університету. – 2001. – С. 12-15.

5. Веклич М.Ф. Стратиграфия лессовой формации Украины и соседних стран. – Киев, 1968. – 236 с.

6. Генезис, еволюция и типология почвообразующих пород северо-востока Украины /Д.Г. Тихоненко, Н.А. Горин, В.И. Сидоренко и др. - Харьков, 1988.

7. Горін М.О. Фітоіндикація ґрунтів та екологічних режимів у природних та антропогенних ландшафтах. – Харків, 1997. – 46 с.

8. Єстеревська Л.В. Рекультивация земель. – К., 1977.

Завідувач кафедри _____
(підпис)